

GINA WILKINSON

Kai
pražysta
abrikosai

Vertėja iš anglų kalbos
Augustė Čebelytė-Matulevičienė

Sofoklis

Vilnius, 2021

1978 m., Basros provincija

Huda pasikuitė savo abrikosų spalvos suknelės kišenėje ir sužvejojo ten peilį. Ranja nužvelgė aštrią *jambiya** smailę bei buivolo rago rankeną ir pritariamai išsišiepė.

– Puikiai tiks priesaikai. – Ranjos akys nerimastingai spindėjo dėl baimės ir jaudulio. – Peilis net geresnis nei amerikiečių filme.

– Praėjusią savaitę mačiau tikrą amerikietę. Moterį, – didžiuodamasi tarė jaunesnę mergaitę. – Priplaukoje valgė ledus ir stebėjo valtis.

– Bagdade iki valiai prisiziūrėjau užsieniečių moterų, – atrėmė keturiolikmetė draugė, išsigandusi, kad jos nepalaikytų liurbe. – Daugiausia mokytojų ir seselių. Jos mėgsta iškylauti prie Tigro.

– Kaip manai, ar jos yra bent kartą davusios kraujo priesaiką? – Huda pakėlė akis.

Per tris mėnesius, praleistus pažangioje Bagdado mergaičių gimnazijoje, Ranja išstypo ir sulyso. Net ir vilkėdama savo mėgstamiausią suknelę, Huda jautėsi apsileidusi.

– Ką sakyti? – paklausė.

Ranja nužvelgė dviašmenį peilį Hudos rankoje. Dėl ilgamečio naudojimo kitados balkšva rankena buvo pageltusi. Mergaitė giliai įkvėpė ir ištiesė nugarą.

– Šiandien pasižadame tapti kraujo sesėmis, – iškilmingai paskelbė, – artimesnėmis nei vienos motinos dukros.

* Palikta autorės pasirinkta arabų kalbos žodžių rašyba lotyniškais rašmenimis (čia ir toliau – vert. past.).

Huda susižavėjusi linktelėjo ir pakartojo įžadus. Mergaitės prisiekė likti viena kitai ištikimos ir atskubėti į pagalbą vos tik prireikus.

– Nepamiršk paslapčių, – pridūrė Huda. – Negalime viena nuo kitos nieko slėpti.

Ranja nuščiuvo, tada prispaudė ranką prie širdies.

– Jokių paslapčių.

– Kokia bausmė gresia už kraujo priesaikos sulaužymą? – paklausė Huda.

Ranja atkrugino galvą į giedrą dangų, tokį žydrą, kad net gėlė akis.

– Pažeidus kraujo priesaikos sąlygas, – iš lėto dėstė, – teks ilgai sielvartauti.

Huda nepatikliai dėbtelėjo.

– Sielvartauti? – sudvejojo. – Kaip ilgai? Dieną? Savaitę? Reikia kažko baisnesnio.

Ranja oriai kilstelėjo smakrą.

– Priesaikos laužytoja sielvartaus visą gyvenimą, – pareiškė, – kaip ir jos vaikai.

Huda linktelėjo ir pakartojo draugės žodžius. Jų akys palengva nukrypo į durklą. Apimta jaudulio Ranja nugurkė seiles. Hudai net toptelėjo, kad ji gali pabūgti. Ar priesaika galios, jei nebus sutvirtinta krauju? O jei ne, nejau Ranja grįš pas naująsias drauges ir pamirš savo pažadą paprastai kaimo mergaitei?

– Gal nori praleisti kraujo apeigas? – nenoriai pasiūlė Huda.

– Jokiu būdu. – Ranja papurtė galvą. – Tai pati svarbiausia dalis.

Huda su palengvėjimu atsikvėpė.

– Ką gi, įsipjaukime nykščius ir suglauskime žaizdas. – Ji ištiesė peilį Ranjai. – Tu pirma, bakstelk man į pirštą.

– Tikrai? – Ranja susiraukė. – Tu įsitikinusi?

– Greičiau, – paragino Huda. Vyresnė draugė gali nesitikėti, kad kuri nors bendraklasė iš Bagdado mergaičių gimnazijos ryšis aukoti dėl jos pirštą.

Ranja iškėlė peilį, sukando dantis ir smigtelėjo aštrųjį galą į švelnią draugės nykščio odą.

– Auč! – Huda strakaliojo ir stengėsi krauju neišterlioti ilgos suknelės. – Maniau, kad skaičiuosi iki trijų.

Ranja nužvelgė kraują, varvantį iš Hudos piršto ant smėlio. Jos veidas pažaliavo it vasarinė žolė.

– Paskubėk. – Mergaitė švystelėjo peilį Hudai. – Kol neper-sigalvojau.

Huda prispaudė smailę prie Ranjos nykščio ir pajuto, kaip ši įsiremia į odą. Ranja užsimerkė ir nususuko. Huda užgulė ran-keną. Ašmenų prislėgta oda prasiskyrė nelyginant virtas kiauši-nis, ir peilis susmigo giliau, nei mergaitė tikėjosi. Ranja beregint išsprogdino akis, dideles ir plačias tarsi veršelio. Jiedvi suėmė viena kitą už rankos ir suglaudė nykščius.

– Seserys amžiams, – pasakė žvelgdamos viena kitai į akis. – Antraip mus ir mūsų vaikus persekios sielvartas.

1 SKYRIUS

2002 m., *Bagdadas*

Huda mindžikavo po kiemą ir mėgino nusiraminti po audringo ginčo su vyru. Naktinį dangų skrodė tolumoje boluojantys „al Doros“ naftos perdirbimo gamyklos bokštai. Rytų vėjas nešė degančių dujų tvaiką šalin nuo Naujojo Bagdado, todėl viską, ką Huda užuodė, tebuvo apelsinmedžiai ir abrikosai, susodinti prie tvoros. Ji puikiai suvokė, kad vėjas gali pasisukti bet kurią akimirką, bet kol kas liepsnojantys bokštai atrodė gražiai, tarsi gimtadienio žvakutės ant milžino torto.

Nuaidėjo paradinių vartų skambutis. Huda stabtelėjo ir pagalvojo: „Nejau Abdul Amiras išpuolė į kavinę be raktų?“ O gal vyro įkarštis atvėso, ir jis nusprendė vakarieniamie? Huda suskubo vidun ir įsmuko pro virtuvės duris. Ant stalviršio gulėjo plačiai atvožta nugos saldainių dėžutė, aplink draikėsi vyniojamoji plėvelė, tarsi kas būtų skubotai ją draskęs. Huda susiraukė ir nušlavė įkalčius į šiukšlių dėžę. Še tau ir dieta.

Kažkas darskart numygo skambutį. Tas šaltas, atkaklus garsas priverė ją krūptelėti. Ji nuskuodė koridoriumi, kulniukais kaukšėdama į plyteles. Vestibiulyje stabtelėjo prie dailaus staliuko, apstatyto šeimos nuotraukomis. Didžiausi alaviniai rėmeliai buvo nusukti į sieną, bet Huda juos apgręžė. Į ją juodomis it derva akimis sužiuro prezidentas medaliais nukabinėta krūtine.

Ji greitosiomis pastūmė prezidento atvaizdą į pagarbią vietą tarp jųdviejų su Abdul Amiru vestuvių nuotraukos ir sūnaus

Kalido, trylikto gimtadienio proga pasipuošusio kostiumu bei kaklaraiščiu, portreto. Galiausiai ėmėsi spynų: patraukė grandinėles, pasuko raktus, atšovė nepaslankius skląščius. Kiek pasitvarkiusi plaukus atlapojo duris. Du slaptosios žvalgybos agentai turseno takeliu žemyn.

Huda sudrebėjo. „Užstumk skląščius, slėpkis po lova“, – pagalvojo. Bet žinojo, kad tai – ne išeitis. Šie vyrai panėšėjo į šunis – užuodę baimę kąsdavo. Jiems už nugarų gulėjo į gabalus suskaldyta vartų spyna. Metalu lūženos žibėjo nuo prožektorių, naršančių po automobilių stoginę. Stambesnis vyriškis į odinio švarko kišenę įsibruko reples. Huda nė neabejojo, kad jo drabužių skyreliuose knibždėte knibžda įvairaus plauko prietaisų, skirtų įsilaužti, supjaustyti, atplėšti.

– *As-salaam alaikum*. – Jos balsas trūkčiojo. – Kokie vėjai jus atpūtė, brangūs tėvynainiai?

– Sese, atleisk, kad trukdome vakarienės valandą, – atsiliepė Abu Isa, vyresnis ir gležnesnis. Jis irgi vilkėjo standžią odinę striukę. Tokie vyrai kaip jis dieną naktį vilkėdavo striukę, net tada, kai saulė plieksdavo taip, kad dangus regėdavosi baltas, o keliai tapdavo nusėti klampiomis išsilydžiusio asfalto balomis.

Nelaukę kvietimo, Abu Isa ir jo spynas laužantis palydovas prasispaudė pro paradines duris. Juodu užėmė visą vestibulį, ir jame kaipmat nebeliko oro. Huda slinko koridoriumi atbula, stengėsi neatsukti jiems nugaros. Vyrai sekė iš paskos. Jiems po batais grikšėjo smėlis – kad ir kiek šluotum, dykuma niekaip nenorėjo trauktis. Smulkios smiltelės sklido kur užsimanusios, visai kaip *mukhabarat* agentai.

– Gal arbatos? – pasiūlė Huda aukštu ir paplonintu balsu.

– Taip, ačiū, mieloji, – atsakė Abu Isa. – Tris cukraus.

– Man tik du, – suniurnėjo stambuolis. – Nenoriu priaugti svorio.

Huda įkurdino juos svetainėje ir pasišalino į virtuvę. Iš lango virš kriauklės į ją stebeilijo atspindys. Jos didelės tamsios akys atrodė platesnės nei įprastai, o putlūs skruostai dėl įtampos virto

kampuotais. Lūpos, kurias Abdul Amiras kitados prilygino rožės pumpurui, susitraukė iki bekraujės linijos. Kad ir kaip dažnai kartodavosi tokios situacijos, Huda visados nustebdavo, jog baimė sugeba taip neatpažįstamai iškreipti patį artimiausią pasaulyje veidą.

Ji nepaliovė spėlioti, ko Abu Isai ir jo partneriui prireikė jos namuose. Po paskutinio jų apsilankymo teprabėgo vos pora savaičių. „Būk geras, Kalidai, – meldė mintyse, – pamiršk, kurią valandą liečiau parsirasti. Lik pas Bakrą ir pliek kompiuterinius žaidimus.“

Huda netruko pašildyti arbatos ir supilstė ją į tris *istikan* stiklainaites, mažutes nelyginant antpirščiai. Skystis išsiliejo per išlenktų stiklinių kraštus ir nutekėjo į trapias lėkšteles. Ji viską iššluostė, sukrovė ant padėklo arbatą, cukraus indelį bei šaukštelius ir nešina vaišėmis grįžo svetainėn.

– Sėskis, sėskis. – Abu Isa mostelėjo į kampingą kėdę, tarsi tai jis būtų šeimininkas, o ji – tik viešnia. Jo palydovas stebėjo moterį gūdzėmis it naktis akimis. Huda vos galėjo įkvėpti.

– Pasikalbėkime, – tęsė Abu Isa, – apie tavo pareigas Australijos ambasadoje.

Huda linktelėjo. Karinės žvalgybos tarnyba jau ne kartą teiravosi apie ambasados reikalus: laiškus ir susitikimus, atvykstančius ir išvykstančius darbuotojus, naujausius gandus. Visi, vienaip ar kitaip susiję su svetimšaliais, galėjo tikėtis tokių apsilankymų. Jos lakuoti nagai įsirėžė į delnus. „Galvok apie gerą atlyginimą“, – priminė sau. Be to, jei ne darbas, slaptoji žvalgyba vis tiek surastų kokią nors dingstį įsitaisyti pas ją ant sofos, gurkšnoti arbatą, vertinti jos ištikimybę.

– Kuo galiu jums padėti, Abu Isa? – Ji nutarė, kad geriausia iš karto griebti jautį už ragų. – Ką norėtumėte sužinoti?

– Kaip sekasi sutarti su ambasadoriaus pavaduotoju Vilsonu? – Jis santūriai siurbčiojo arbatą, atkišęs mažąjį pirštą. – Ar jis tavimi pasitiki?

– Dedu visas pastangas, kad atrodyčiau patikima ir profesionali.

– Bet ar jis tavimi pasitiki? Atsiveria tau?

Huda nuleido stiklinę. Arbata ir vėl plūstelėjo per kraštus, užlieta lėkštelė panėšėjo į pikta linkinčią gintarinę akį.

– Jis nesako nieko neįprasto. – Ji įstengė nusišypsoti, net jei kaklo gyslose sparčiai tvinksnėjo kraujas. – Kaip žinote, aš tik renku tekstą ir kataloguoju dokumentus. Išverčiu jo laiškus, kai jam prireikia ką nors pranešti mūsų mylimai vyriausybei.

– O jo žmona?

Huda sumirksėjo.

– Jo žmona?

– Ar judvi gerai pažįstamos? Bičiuliaujatės?

– Elė atrodo maloni. – Huda gūžtelėjo pečiais. – Kad nenuobodžiautų, retkarčiais užsuka į atstovybę. Tik tiek.

Abu Isa kilstelėjo arbatos stiklinę prie lūpų. Jis mūvėjo aštriabriaunį žiedą su prezidento herbu. Jei sumanytų žiebtį jai antausį, sukruvintų skruostą.

– Nė neabejoju, kad tavo bosas viską išpliurpia žmonai, – pasakė. – Užsieniečiai tai vadina „pašnekesiais prieš miegą“.

Huda įsitempė. Jos stiklinė barkštelėjo į lėkštutę.

– Vyrai iš Vakarų klauso žmonių patarimų. Vadina jas partnerėmis. – Abu Isa palingavo galvą. – Kas tai – verslas ar santuoka?

Vyriškiai prunkštelėjo, jų linksmybė buvo atmiešta pasibjaurėjimu. Staiga Spynų Laužytojas pasilenkė ir įsivertė į arbatą cukraus. Trapi stiklinė jo didžiulėje letenoje atrodė juokingai. Pajęgtų sužeisti Hudą plikomis rankomis – ir be jokio žiedo.

– Moterys iš Vakarų plepios. – Geras Abu Isos nusiteikimas ūmai išgaravo. – Jos kiekvieną dieną šmėžuoja televizijos laidoje, kur visiems, kas tik atsuka į jas kameras, iškloja gėdingas paslaptis. Išpažįsta savo nuodėmes kažkokiais juodaodei vardu Opra. Tai leidžia manyti, kad užsitarnauti jų pasitikėjimą – vienas juokas.

Vyrai įrėmė į ją įdėmias akis. Huda sėdėjo nudelbusi žvilgsnį.

– Norim, kad susidraugautum su diplomato žmona. Jei Vakarai užsimos kiršinti mūsų mylimą tautą arba, sergėk Visagali, darkart paleisti savo nelabąsias raketas, tavo bosas bus iš anksto

įspėtas. Galbūt prasitars apie tai žmonai. Ir, be jokios abejonės, pasiskubins išsiųsti ją iš šalies.

– Nemanau...

– Laikykis išvien su diplomato žmona. – Abu Isa palinko į priekį. – Stebėk ir klausykis. Ji gali duoti mums ženklą – kaip šuo, kaukiantis prieš pūstelint dykumos *sharqi*.

Subarškėjo paradinės durys. Rankena atsimušė į koridoriaus sieną. Ant plytelių sucypė Kalido sportbačiai.

– Mama? Tėti?

Hudos širdis nusirito į kulnus. Ji atstūmė arbatą ir paskubomis movė į koridorių. Kalidas liuoktelėjo jos pasitikti, rankoje gniaužė spynos skeveldrą.

– kažkas sulaužė...

– Aš užsiėmusi svečiais, sūnau. – Ji pastojo jam kelią. – Eik į savo kambarį ir palauk manęs.

– Bet spyna... – Jis dirstelėjo mamai per petį. – Kas ten? Kur tėtis?

Huda suėmė Kalidą už pečių. Troško tvirtai apkabinti, prispausti jį prie krūtinės ir niekad nepaleisti. Bet, užuot apglėbusi, stumtelėjo kambario link.

– Marš ruošti namų darbų. Nagi.

– Auč! – Kalidas išsilaisvino iš jos gniaužtų. – Tavo nagai duria.

Ji perliejo jį pačiu pikčiausiu žvilgsniu, kokį pajėgė nutaisyti. Įprastai taupydavo jį niekšiškesiems šunybėms, kaip tąkart, kai jis nusikeikė močiutei girdint arba kartu su Bakru užsiropštė į apelsinmedį ir pritūpęs virš kaimynų tvoros apnuogino užpakalį.

– Eik! – sušnypštė.

Kalidas paskutinįsyk pašnairavo jai per petį, tada nugūrio į savo kambarį. Huda parslinko atgal į svetainę. *Mukhabarat* baigė arbatą.

– Mums metas, sese. Jau vėlu, ir tu tikriausiai nekantrauji pasirūpinti sūnumi. – Abu Isa pakilo ant kojų. – Juk jis – tavo brangiausias turtas, tiesa?

Vidurnaktį Hudai pabodo laukti Abdul Amiro ir ji susirangė lovoje. Virš galvos įtaisyto ventiliatoriaus mentelės sklaidė tvankų miegamojo orą. Atsigulusi ant nugaros bandė atskirti nakties garsus: įkyrų koridoriaus lempos gaudesį, nuožmų vėją, talžantį langus, naktinių vabzdžių svirpimą. Ji tankiai kvėpavo ir laukė, kol pasigirs duslus spynos tarkštelėjimas ar vyriškų batų trepsėjimas kieme.

Tolumoje suriaumojo automobilis. Ar Abdul Amiras pagaliau nusprendė parvažiuoti namo? Hudos atodūsis priminė girgždantį ventiliatorių. Šiomis dienomis vyrą apimdavę protrūkiai buvo ūmūs kaip niekad. Šį vakarą grįžusi iš darbo rado jį sudribusį prie televizoriaus, taip ir neišlindusį iš apsmukusių pižamos kelnų ir marškinėlių.

– Aš alkanas, – suuzgė nepakeldamas akių nuo ekrano. – Kas vakarienei?

Huda nusispyrė žemakulnius batelius.

– Pakeliui pagriebiau keptą viščiuką su ryžiais.

– Tai nevirsi ėrienos troškinio? Gamindavai jį kiekvieną ketvirtadienį.

Huda nekreipė dėmesio į priekaištą jo balse.

– Neturiu laiko. Ruošiant troškinį negalima skubėti, antraip mėsa lieka kieta. – Ji dirstelėjo virtuvėn. – Ar Kalidas namie?

– Vakarieniauja pas Bakrą. – Abdul Amiras spaudinėjo pultelio mygtukus. – Bent sūnus galės pasimėgauti naminiu maistu.

– Ką tu, būk atlaidesnis. Šįvakar nieko nespėjau.

– Šiandien. Vakar. Praėjusią savaitę. Per tą savo darbą visai nebeturi laiko. Kas tu per žmona, kad mieliau renkiesi apleisti šeimą?

„O kas tu per vyras, kad kiaurą dieną drybsai su pižama?“

Abdul Amiras sėdėjo prilipęs prie televizoriaus. Huda dar minė tuos laikus, kai palaimingai skėsdavo jo jūros žalumo akyse, kai jis negailėdavo malonių žodžių, kai kuždėdavo ausin šmaikščius juokelius. Ar tos dienos jau giliai praėity? Ar tuos prisiminimus verčiau palaidoti, kaip ir galybę kitų? Huda dar syk pabandė nuginti surūgusią vyro nuotaiką.

– Išrinkau patį stambiausią viščiuką. Priskinsiu darže agurkų ir pomidorų. Tau puikiai sekasi juos auginti, brangusis.

– Tau nederėtų dirbti svetimšaliams. – Abdul Amiras ir vėl maigė pultelį. – Jie negerbia mūsų kultūros. Negerbia šeimos. Antraip suprastų, kad moteris privalo laiku parsirasti namo ir paruošti normalią vakarienę.

Jis pasuko galvą ir rūščiai į ją išspitrijo. Ji atsakė tuo pačiu.

– Jei ne jie, vakarienei vištienos nevalgytume. Nevalgytume jokios mėsos.

Abdul Amiras pakilo nuo sofos ir nusvirduliavo pro šalį. Ji nusekė jam įkandin, perėjo koridorių ir atsidūrė miegamajame. Nepasivarginęs nusivilkti marškinėlių užsimetė languotus marškinius ir tūžmiai dėbelėjo į finansų magistro diplomą, kabantį rėmeliuose ant sienos. Po dešimtmetį trukusių apribojimų šalies ekonomika taip ir neatsigavo. Tai buvo aišku ir be jo, analitiko, išvadų. Į Abdul Amiro, nelyginant paties Irako, orumą buvo pasikėsinta tiek daug kartų, kad Huda būgštavo, ar jis dar pajėgs atsitiesti.

Išsinėręs iš pižaminių apsilviko įprastas kelnes ir nužirgliojo atgal į svetainę.

– Viskas, ko tie užsieniečiai siekia, tai sunaikinti mūsų šalį.

– Netiesa. – Suirzusi Huda kietai sučiaupė lūpas. Žinoma, ji kaip reikiant laužė galvą dėl darbo ambasadoje. Ant visų, turinčių bent menkiausią ryšį su kitataučiais, ypač vakariečiais, krisdavo įtarimo šešėlis. Žinia apie raupus būdavo sutinkama gerokai ramiau. Bet ką jai reikėjo daryti?

Abdul Amiro įmonė buvo viena iš daugelio, priverstų užverti duris. Ankstesnis Hudos darbdavys, žemės ūkio produktų importo bei eksporto bendrovės vadovas, griebėsi paskutinio šiaudo ir mokėjo atlyginimą migdolų arba pistacijų maišais, dūlančiais apleistuose sandėliuose. Gaila, tačiau apkartę riešutai neturėjo nieko bendra su Hudos sąskaitomis. Tada jai paskambino pusbrolis, dirbęs vairuotoju vokiečių ambasadoje, ir pranešė iš paskalas tauzijančių bendradarbių nugirdęs gandus, neva kiek

toliau įsikūrusiems australams prireikė sekretorės, gebančios susišnekėti angliškai ir rinkti bent aštuoniasdešimties žodžių per minutę greičiu. Kai paminėjo atlyginimą, Hudos akys išsprogo. Ji užgniaužė būgštavimus dėl darbo su užsieniečiais. Žadamo užmokesčio pakaktų skoloms grąžinti, negana to, jis būtų didesnis nei ankstesni jos ir Abdul Amiro atlyginimai kartu sudėjus.

– Ambasadoje dirbantys žmonės malonūs, – priešgyniavo savo vyrui. – Paprasti. Tokie kaip mes.

– Visi žino, kad Australija tėra paklusnus amerikiečių šuo.

– Negali teisti žmonių už jų... – Hudą pertraukė šeštą valandą per televizorių giedamas himnas. Ekrane pasirodė prezidentas, važiuojantis kariuomenės visureigiu. Abdul Amiras pagriebė pultelį ir perjungė kitą kanalą. Prezidentas stovėjo paauksuotame balkonėlyje ir mojo žygiuojančių kareivių būriui. Jos vyras suurzgė ir numetė pultelį ant sofos.

– Bijau, kad žmonės ims abejoti tavo ištikimybe. – Jo žodžius užgožė plyšaujantis televizorius, bet juodu, kaip visi nuovokūs tautiečiai, seniai išmoko skaityti iš lūpų, suprasti, kas nutylėta, kalbėti užuominomis.

– Myliu savo šalį, – sušnabždėjo Huda. – Juk žinai.

– Svarbu ne tai, ką žinau aš, – sumurmėjo. – Važiuoju į kavinę.

– O kaip vakarienė?

Jis gūžtelėjo pečiais, čiupo automobilio raktelius ir išlėkė, palikęs ją, dar nenujaučiančią, kad *mukhabarat* netrukus pabels į duris, ieškoti paguodos nugos dėžutėje.

Huda pasivertė ant šono ir dirstelėjo į laikrodį ant naktinio staliuko. Svarstė, ar Kalidas miega, o gal pasislėpęs po išblukusia antklode su „Žvaigždžių karų“ veikėjais šviečia žibintuvėliu į nuskaitytus „Hario Poterio“ puslapius? Berniukas nieko taip netroško, kaip įstoti į Hogvartso burtininkų mokyklą. Gaila, kad jo susidomėjimas tikraisiais mokslais buvo gerokai mažesnis.

Netrukus Hudos ausis pasiekė pažįstamas tratėjimas, reiškiantis, kad Abdul Amiro universalas jau įsuko į gatvę. Ji nusvarino

kojas nuo lovos ir įsispyrė į pūkuotas rožines šlepetes. Prieš trejus metus Kalidas padovanojo jas Motinos dienos proga, ir per tą laiką kulnai pastebimai susidėvėjo. Stabtelėjusi koridoriuje kyštelėjo nosį į jo miegamąjį. Sūnus miegojo susirietęs it sraigė. Ji nutipeno prie paradinių durų, atšovė skląščius ir atitraukė grandinėle.

Lauko tamsoje šnarėjo sudžiūvusi lapija. Anapus vartų sududeno Abdul Amiro balsas.

– Kas per velnias? Nutarei neįleisti manęs į namus, moterie?

– Spyna sulūžo. – Kai Huda atlapojo vartus, aplink pasklido skoninio *nargilah* tabako kvapas, įsigėręs į vyro plaukus ir drabužius. – Reikėjo pakeisti.

– Kaip, po paraliais, ji galėjo sulūžti? – Abdul Amiras mostagavo rankomis it įpykęs pranašas, barantis savo pasekėjus. – Ar Kalidas ir vėl supaikiuoja?

– Būk geras, brangusis, tyliau.

Huda apsidairė po duobėtą gatvę. Iš abiejų pusių driekėsi aukštos sienos, dengiamos žydinčių bugenvilijų ar kvapnių jazminų. Visos buvo saugomos spygliuota viela arba stiklo duženomis.

– Tuoju paaiškinsiu... Galiniame kieme.

Abdul Amiras įsitempė.

– Galiniame kieme? – sušnabždėjo. Jo rankos tebebuvo iškeltos, bet dabar labiau nei teisuolį pranašą jis priminė apiplėšimo auką.

– Taip būtų geriausia, – nerimastingai sukuždėjo Huda.

Pasekęs žmonos pavyzdžiu, Abdul Amiras apsižvalgė po gatvę. Vėjas nerimo, todėl balkšvo dykumos smėlio smiltelės braižė jiems skruostus.

Siauras tarsi skustuvas mėnulis kybojo aukštai virš galinio kiemo. „Al Doros“ liepsnos ir toliau laizė horizontą, bet vėjas pūtė kita kryptimi. Užduodusi degančių dujų tvaiką, Huda suraukė nosį. Abdul Amiras pasistiebė ant pirštų galų ir žvilgtelėjo per kaimynų tvorą. Languose nešvietė nė viena lempa. Jų pačių namas

taipgi riogsojo tamsus ir tykus. Kad ir kaip ten būtų, buvo saugiau kalbėtis lauke – sienos turi ausis, paaugliai sūnūs irgi.

Abdul Amiras ir Huda prisišliejo vienas prie kito.

– Ką jiems pasakei? – sušnabždėjo jis.

– Tai kad nieko, – atsakė Huda. – Beveik nepažįstu tos moters. Jei ji užsuka į atstovybę, persimetame keliais žodžiais – apie orą ar panašiai, ir tiek. Nejau jie galvoja, kad kaišioju nosį į ne savo reikalus?

Huda nužvelgė tamsias sodo pakampes: apelsinų ir citrinų sodinukus, daržovių lysves pačiame gale, iš geležies nukaltas sūpynes, kurioms siūbuojant šaižiai cypdavo vyriai. Abdul Amiras persibraukė plaukus. Nutvieksti mėnesienos jo pirštai atrodė balti it kaulai.

– Ką apie ją žinai?

– Elė atrodo gana maloni, – sumurmėjo Huda. – Bet neabejoju, kad netrukus susikraus lagaminus ir pasipustys padus. Dar nė vieno ambasadoriaus žmona neištvėrė alinančio karščio ir saulės.

„Ir vienatvės“, – mintyse pridūrė. Jiedvi susipažino prieš mėnesį, kai Elė pasirodė Bagdade po dešimties valandų kelionės automobiliu iš Jordanijos. Jauna moteris išsvirduliavo iš ambasados visureigio ranka dangstydamosi nuo saulės ir virpančiomis kojomis, todėl panėšėjo į jūreivį, po ilgų mėnesių pagaliau išsilaipinusį sausumoje.

– Visą kelią dairiausi balto smėlio kopų ir kupranugarių vilkstinių. – Ji nedrąsiai nusijuokė. Niekas neprisivertė pasakyti, kad ji supainiojo šalis.

Huda prisiminė laikus, kai tokios moterys kaip Elė plūste plūdo į Bagdadą: britų seselės, prancūzų mokytojos, apvalainos amerikiečių naftininkų žmonos. Turistai spietėsi kavinėse ir vaikščiojo Tigro pakrantėmis. Bet ilgainiui svetimšalių neliko. Kaip ir ekskursijų autobusų. Geležinkelio linija iki Stambulo buvo likviduota, o NATO naikintuvai neįleisdavo į Irako oro erdvę jokio lėktuvo.

Tomis dienomis Bagdadą pasiekdavo tik sauželė diplomatų ir Jungtinių Tautų atstovai, nepabijoję kirsti vakaruose plytinčios dykumos. Reta žmona ryždavosi juos lydėti – moterys, nelyginant egzotiškos papūgos al Gazalio gyvūnų turguje, nustodavo domėtis maistu, sunykdavo ir numesdavo plunksnas. Tada jos, baltaodės klajūnės, leisdavosi atgal į dykumą visureigiais keturiais varančiaisiais ratais, paskui save palikdamos tik dulkių debesis ir galbūt pamirštą skrybėlę nuo saulės. Netrukus jų vyrus perkeldavo kitur, ir gyvenimas grįždavo į laimingas vėžes. Ar bent taip galvojo Huda. Palaikyti ryšį su tais, kurie ištrūkdavo anapus Irako sienos, buvo beveik neįmanoma. Todėl vargintis megzti tokią trumpalaikę draugystę atrodė beprasmiška.

– Kokia ji, toji Elė? – Abdul Amiras mindžikavo pirmyn atgal. – Ar ji viena tų nosį užrietusių užsieniečių, nieko neišmanančių apie istoriją ir galvojančių, kad įstrigo laukinių krašte?

Huda papurtė galvą.

– Nemanau.

– Ar bus sunku su ja susidraugauti?

Mėnulį pasiglemžė debesis. Huda džiaugėsi, kad pasidarė tamsiau.

– Nežinau, – pamelavo. Elė visai nepriminė snobės, todėl Huda nujautė, kad be vargo pelnytų jos prielankumą.

Iki šio vakaro Huda manė, kad galės pakęsti neišvengiamus *mukhabarat* apsilankymus. Jos atsakymai būdavo trumpi, bet tikslūs, be to, ji laikėsi atokiai nuo tuščių plepalų. Tebuvo paprasta sekretorė. Neturėjo ko slėpti. Negana to, jos vadovai australai pasižymėjo nuovokumu. Vietiniams darbuotojams atskleisdavo tik tai, ką be baimės patikėtų Irako vyriausybės ausims. Visa kita pasilikdavo sau.

Huda prisiminė, kaip išsprogo jos atlyginimą pamačiusio banko darbuotojo akys, kai ji įnešė į sąskaitą pirmąjį ambasados čekį. Jo įprastai pašaipus tonas bergint pasikeitė. Pirmąsyk kreipėsi į ją „ponia“ ir net pasiūlė išgerti arbatos, kol baigs

gryninti čekį. Tą akimirką ji patyrė kur kas didesnę malonumą, nei vėliau teikėsi pripažinti. Dabar darbiniai įsipareigojimai ėmė veržti jai kaklą.

Abdul Amiras nustojo žirglioti po veją.

– Ar Abu Isa pasiūlė pinigų? – paklausė.

– Pinigų? – Huda susiraukė. – Aišku, kad ne. Jie niekad neatlygina už atsakymus į kelis klausimus.

– Pripažinkim. Jie nori daugiau. Gerokai daugiau. – Jis išrovė šiurkščiąją pienę. – Girdėjau, kad šnipams moka.

Huda liežuvio galiuku pajuto rūgštų dujų, atsklindančių nuo gamyklos, skonį.

– Aš ne šnipė.

– Norėjai dirbti ambasadoje. – Abdul Amiras prunkštelėjo. – Norėjai dirbti su užsieniečiais. Nejau negalvojai, kad gali tekti už tai sumokėti?

Huda manė, kad ji tokia protinga, jog sugebės surinkti keletą laiškų, užsidirbti pinigų ir susidoroti su *mukhabarat* spaudimu. Nekreipė dėmesio į tai, ką kužda vidinis balsas. „Kiši rankas į ugnį“, – sakė jis. Ji spitrijo vyrui į veidą. Jo akys skendėjo šešėliuose.

– Ar aš dar ne pakankamai sumokėjau? – paklausė.